

ת"פ (קרית גת) 57900-07-20 - מדינת ישראל נ' בוריס יוסופוב

ת"פ (קרית-גת) 57900-07-20 - מדינת ישראל נ' בוריס יוסופובשלום קרית-גת

ת"פ (קרית-גת) 57900-07-20

מדינת ישראל

נגד

בוריס יוסופוב

ע"י ב"כ עו"ד איתן פרידמן

בית משפט השלום בקרית-גת

[09.09.2024]

לפני כב' השופטת זהר דולב להמן

גזר דין

כתב האישום, הסדר הטיעון, הכרעת הדין והשתלשלות ההליך

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן (להלן: כתב האישום) בעבירות שימוש ברכב ללא רשות (להלן: שבל"ר), לפי סעיף 413ג ל-חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); נהיגה בחוסר זהירות, לפי תקנה 21(א)(2) ל-תקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה); נהיגה כשרישיון הנהיגה פקע יותר מ-12 חודשים, לפי סעיף 10(א) ל-פקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה) ו-נהיגה ברכב ללא ביטוח, לפי סעיף 2(א) ל-פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן: פקודת הביטוח).
2. לפי עובדות כתב האישום בהן הודה והורשע, ב-23.8.19, עובר לשעה 20:00, שהו הנאשם וחברו, מר שמעון מלכה (להלן: שמעון) בביתו של הנאשם. לאחר ששמעון נרדם נטל הנאשם מפתחות רכב ל"ז 70-130-68 (להלן: הרכב), שבבעלות גב' יקטרינה זכרוב (להלן: יקטרינה) ואשר שימש את בני משפחתה ואת שמעון בן זוגה, והשתמש ברכב ללא רשותה של יקטרינה. בהמשך, סמוך לשעה 20:00, הנאשם - אשר רישיון הנהיגה שלו פקע ב-3.12.02 - נהג ברכב ללא פוליסת ביטוח בתוקף ובחוסר זהירות וגרם לתאונת דרכים, בה ניזוק הרכב - בכך שסטה ימינה מנתיב נסיעתו, איבד שליטה על הרכב ונפל לתעלה בצד הדרך בכביש 43, בכניסה לעיר שדרות.
- יש לדחות טענת הגנה מן הצדק שהועלתה לראשונה במסגרת הטיעונים לעונש
3. בטרם אפנה לקביעת המתחם ולגזירת הדין ראיתי לנכון להתייחס לטענת הגנה מן הצדק, אשר הועלתה לראשונה בטיעונים לעונש. לטענת ההגנה, הגשת כתב האישום בעבירת שבל"ר מקימה לו הגנה מן הצדק, שכן נעשתה כלפיו אכיפה בררנית, בכך שלא יוחסה לו עבירה לפי סעיף 36 ל-פקודת התעבורה, שכותרתו "הנוהג ברכב ללא רשות של בעלו" כפי שיוחס לאחרים שנהגו כמותו.

4. טענת הגנה מן הצדק עוגנה בסעיף 149(10) ל-חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, המעניק לבית המשפט סמכות להורות על ביטול כתב אישום אם "הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית". תחילה אימץ בית המשפט העליון מבחן מחמיר, לפיו יש להראות כי הרשות פעלה באופן שערורייתי ובכך נפגעה תחושת ההגינות והצדק שבניהול ההליך [ראו ע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל (28.2.96) (להלן: הלכת יפת)]. במהלך השנים רוכזו הדרישות שנקבעו ב-הלכת יפת ונקבע כי הפגיעה בתחושת הצדק יכולה להיגרם גם בשל רשלנות [ראו ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ' (31.3.05) (להלן: הלכת בורוביץ')] - אולם גם בנוסח המרוכך של ההגנה, זו שמורה רק ל"מקרים חריגים ביותר" שכן, כפי שנקבע ב-הלכת בורוביץ', "... לא כל מעשה נפסד שעשו הרשויות... יצדיק את המסקנה שדין האישום להתבטל מטעמי הגנה מן הצדק..." [ראו גם רע"פ 1611/16 מדינת ישראל נ' ורדי (31.10.18)]. בפסיקה נקבע מבחן משולש, במסגרתו לאחר שבית המשפט יקבע כי בהליך נפלו פגמים, וכי פגמים אלו גורמים פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות - יש לבחון אם ניתן לרפאם באמצעים מתונים ומידתיים יותר מביטול כתב האישום, למשל במסגרת העונש [ראו הלכת בורוביץ', רע"פ 1498/07 הרשברג נ' מדינת ישראל (18.3.07) (להלן: ענין הרשברג)].
5. הלכה היא כי החלטת רשויות האכיפה להעמיד לדין נאשמים בעבירה פלונית ובה בעת להימנע מהגשת כתב אישום נגד אחרים, שעל פי החשד ביצעו עבירה זזה או דומה או להעמידם לדין בעבירה אחרת - לא מקימה, בהכרח, טענת הגנה מן הצדק על רקע אכיפה בררנית [ראו ע"פ 7659/15 הרוש נ' מדינת ישראל (20.4.16) (להלן: ענין הרוש); ע"פ 2681/15 בן שטרית נ' מדינת ישראל (14.2.16) והאסמכתאות בהם]. בידי רשויות האכיפה מסור שיקול דעת מנהלי, שעליהן להפעיל בסבירות. מדובר בשיקול דעת רחב ובלבד שהחלטה התקבלה על יסוד טעמים עניינים [ראו והשוו ענין הרוש; ע"פ 6328-12 מדינת ישראל נ' פרץ (10.9.13) (להלן: ענין פרץ) והאסמכתאות שם]. נקבע, כי טענת ההגנה מן הצדק על רקע אכיפה בררנית שמורה רק למקרים מובהקים וחריגים ויש לקבלה בזירות ובמשורה [ראו והשוו ע"פ 7621/14 גוטסדינר נ' מדינת ישראל (1.3.17) (להלן: ענין גוטסדינר); ענין הרוש; ענין פרץ והאסמכתאות בהם].
6. נפסק לא אחת כי בהינתן שטענת האכיפה הבררנית היא מטבעה כזו היוודת לשורש ממצאי עובדה - על הטוען טענת אכיפה בררנית הנטל לתמוך טיעונו בתשתית עובדתית מספקת, אשר יש בה כדי להפריך את חזקת החוקיות, ממנה נהנית המאשימה, ככל רשות שלטונית אחרת [ראו והשוו בג"ץ 6396-96 זקין נ' ראש-עיריית באר-שבע, פ"ד נג(3) 289 (להלן: בג"ץ זקין), ע"פ 8551/11 סלכני נ' מדינת ישראל (12.8.12) ו-ענין גוטסדינר והאסמכתאות בהם]. כך נקבע בסעיפים 17-18 ל-בג"ץ זקין (ההדגשה לא במקור - זד"ל) - "...רשות מינהלית המבקשת לאכוף את החוק נהנית, כמו כל רשות מינהלית, מחזקת החוקיות. מי שמעלה נגד החלטת הרשות טענה של אכיפה בררנית, עליו הנטל להפריך חזקה זאת. הדעת נותנת כי רק במקרים נדירים ניתן יהיה להפריך את החזקה ולהוכיח אכיפה בררנית..."

7. לכך יש להוסיף, כי מקובלת עלי טענת ב"כ המאשימה, לפיה כלל שההגנה מבקשת לטעון לקיום נסיבות מקילות, ובכלל זה קיומה של הגנה מן הצדק - על ההגנה להביא ראיות "ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט אזרחי", כמצוות סעיף 40(ג) ל-חוק העונשין. זאת ועוד, בהתאם לסעיף 40(ד) ל-חוק העונשין, אם נאשם הודה בעובדות כתב אישום - "יכלול כתב האישום שבו הודה את כל העובדות והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה", קל וחומר כשעשה כן בהסדר טיעון, במסגרתו תוקן כתב האישום.

8. אשר על כן, בהינתן כי הנאשם הודה בכתב אישום מתוקן, אשר תוקן במסגרת הסדר טיעון, לאחר משא ומתן, ואשר שונה (הן במחיקת חלק מהעובדות והן בשינוי חלק מהעבירות), ומשלא הובאה, ולו ראשית ראיה, לקיומה של אכיפה בררנית - דין טענות ההגנה מן הצדק להידחות.

קביעת מתחם העונש ההולם

9. בקביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לסעיף 40(א) ל-חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), התחשבתי בקריטריונים הבאים:

א. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות הם זכות הקניין ושמירה על הסדר הציבורי, כנטען על ידי ב"כ המאשימה. בעקיפין יש במעשי הנאשם משום פגיעה בתחושת הביטחון ופגיעה כלכלית בציבור כולו. רכישת כלי רכב היא אחת הרכישות המשמעותיות ביותר מבחינה כלכלית עבור האזרח הממוצע. אדם רשאי לקוות כי רכבו, אותו רכש במיטב כספו, לא ייפול טרף ביד עבריינים, אשר יתנכלו לרכושו ויהפכוהו להפקר. מעבר לנזק הכלכלי הנגרם לבעלי כלי הרכב, ביצוע עבירות אלו פוגע קשות בתחושת הביטחון האישי של האזרח, בנוסף לטרדה הנגרמת בשל הסידורים הנדרשים מקורבן העבירה לאחר ביצועה. לכך יש גם להוסיף, כי בשל ריבוי עבירות אלו, נושא ציבור בעלי כלי הרכב, בעלויות כספיות משמעותיות נוספות שעה שחברות הביטוח מתנות את נכונותן לבטח כלי רכב בהתקנת אמצעי מיגון שונים ובשל העלאת פרמיות הביטוח.

ב. מידת הפגיעה בערכים החברתיים לא מבוטלת, אך לא מדובר בפגיעה ברף הגבוה, שכן הגם שקיים דימיון מסוים בין עבירת השבל"ר לבין עבירת גניבת הרכב - עבירת השבל"ר נופלת בחומרתה מהאחרונה, ומכאן שגם הפגיעה בערכים המוגנים פחותה, כטענת ב"כ הנאשם. לצד זאת, בהינתן כי הנאשם ביצע את העבירות כשהוא נוהג ללא ביטוח, מאחר שנהג ללא רישיון נהיגה בתוקף, אין להקל ראש בחומרת הפגיעה. נהיגה זו של הנאשם הובילה לתאונה בה הרכב התהפך לתעלה וניזוק ותוצאותיה עלולות היו להיות חמורות וקטלניות בהרבה.

ג. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מלמדת על מנעד רחב, שתחילתו במספר חודשי מאסר לתקופה שניתן לרצותה בעבודות שירות עד מאסרים בפועל לתקופות שונות. אורך המאסר תלוי נסיבות ביצוע העבירות, תכיפותן ונסיבותיהם האישיות של מבצען. במהלך הטיעונים לעונש הפנו ב"כ הצדדים לפסיקה התואמת עתירתם העונשית ועליה הוספתי פסיקה. כל מקרה לנסיבותיו וניתן לאבחן המקרים השונים מזה שלפניי, אולם קיימת פסיקה ממנה ניתן לגזור אמת מידה עונשית הולמת - הכל כמפורט להלן:

- (1) רע"פ 3058/18 רחמילוב נ' מדינת ישראל (23.4.18) - נדחו ערעור ובקשת רשות ערעור. על צעיר נעדר עבר פלילי, שהודה והביע חרטה - הושתו 14 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, 2,000 ₪ קנס, 18,000 ₪ פיצוי ופסילה בפועל. המבקש נטל רכב אמו, נהג בו ללא רשותה ונטש אותו במקום אחר. בנוסף לשב"ר הורשע המבקש גם בהתפרצות לבית מגורים וגניבה של כספת שהכילה כסף רב ורכוש נוסף. לעבירת שב"ר נקבע מתחם שבין מאסר אותו ניתן לרצות בעבודות שירות לבין 8 חודשי מאסר. המבקש נדון למאסר הממושך, בשל העבירות האחרות.
- (2) עפ"ג 64301-05-21 אלקרינאוי נ' מדינת ישראל (13.9.21) אליו הפנה ב"כ המאשימה (להלן: ענין אלקרינאוי) - נדחה ערעור של מי בגין הרשעתו בשב"ר נדון ל-7 חודשי מאסר בפועל. המערער נסע בשעת לילה מאוחרת ברכב מנתיבות עד לאזור מיתר, שם נטש אותו. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם שהמאשימה תגביל עצמה ל-9 חודשי מאסר בפועל, שניתן לרצותם בעבודות שירות, בכפוף לחו"ד הממונה ולענישה נלווית. המערער שהודה ולקח אחריות היה אז כבן 24, רווק, שסייע בפרנסת משפחתו נוכח מצב כלכלי קשה, ולחובתו עבר בעבירות רכוש והפרת הוראה חוקית, בגין נדון לעונשים שונים. המערער שיתף פעולה עם שירות המבחן, אשר המליץ על 100 שעות של"צ, מבחן, מאסר מותנה והתחייבות. המערער לא נמצא מתאים לריצוי מאסר בעבודות שירות בשל התנהגותו בעבר. בדחותו הערעור קבע בית המשפט המחוזי בבאר שבע הדברים הבאים "במכלול הנתונים המתואר, העונש של 7 חודשי מאסר בפועל שהוטל על המערער, הולם את חומרת מעשה המערער בנסיבותיו ואת מידת אשמו של המערער ומתחשב במידה הראויה בנתונים ובנסיבות הרלוונטיים לשאלת העונש. ואין מקום להתערב בו". ב-ענין אלקרינאוי הפנה בית המשפט המחוזי לפסיקה אליה ביקש ב"כ המאשימה להפנות בטיעונו.
- (3) עפ"ג (מחוזי-ים) 44368-01-17 בן סעידוב נ' מדינת ישראל (16.5.17), שאוזכר ב-ענין אלקרינאוי - בגין שב"ר בקטנוע נטוש שמצא יום קודם לכן, נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח נקבע מתחם הנע ממאסר קצר שניתן לרצותו בעבודות שירות עד 12 חודשי מאסר. על צעיר כבן 19 הושתו 5 חודשי מאסר בפועל והופעל מאסר מותנה, 4 חודשים בחופף ו-5 במצטבר, כך שסך הכל הושתו 10 חודשי מאסר בפועל. בנוסף הושתו 6 חודשי מאסר מותנה, 6 חודשי פסילה בפועל ו-8 חודשי פסילה מותנית.
- (4) ת"פ (שלום-נת') 35299-09-21 מדינת ישראל נ' רגב (1.3.23), אליו הפנה ב"כ הנאשם - בגין הרשעה בשב"ר, נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח, נקבע מתחם ממאסר מותנה עד 10 חודשי מאסר בפועל. על נעדר עבר פלילי, שהודה, היה עצור כשבועיים ומצבו הכלכלי דחוק - הושתו מאסרים מותנים, 1,000 ₪ קנס ו-6 חודשי פסילה.
- (5) ת"פ (שלום-ים) 29128-05-20 מדינת ישראל נ' ג'בר (20.6.21), אליו הפנה ב"כ הנאשם - בגין הרשעה בשב"ר, נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח, נקבע מתחם ממאסר מותנה ושל"ץ עד 8 חודשי מאסר, שיכול שירוצו בעבודות שירות וענישה נלווית. על נאשם נעדר עבר פלילי, שקיבל אחריות על מעשיו ואלו היוו מעידה חד-פעמית הושתו 200 שעות של"ץ, מאסר מותנה, קנס, פיצוי והתחייבות.
- (6) ת"פ (שלום-רמ') 45840-12-15 מדינת ישראל נ' קרן (31.1.16), שאוזכר ב-ענין אלקרינאוי - בגין שב"ר ברכב שנגנב סמוך לפני כן, הפרת תנאי מעצר בית והתנגדות למעצר נקבע מתחם החל מצו של"צ עד 12 חודשי מאסר בפועל. על מי שבעת מתן גזר הדין היה אב לתינוקת ולחובתו עבר - הושתו 5.5 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית.
- (7) ת"פ (שלום-רח') 47341-12-12 מדינת ישראל נ' עמר (29.1.14), שאוזכר ב-ענין אלקרינאוי - בגין שב"ר ברכב אמו, נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף וללא ביטוח והתנגדות למעצר, נקבע מתחם 6-12. על צעיר כבן 20, בעל רקע משפחתי ונפשי קשה ובעל עבר, ששירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו - הושתו 6 חודשי מאסר בפועל וכן הופעל מאסר מותנה, חודשיים במצטבר והיתר בחופף.

ד. בפסיקה עוברת כחוט השני הקביעה כי יש לבחון גם נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40 יט לחוק העונשין, כמפורט להלן:

- (1) מעצם טיבן וטבען מדובר בעבירות שקדם להן תכנון.
 - (2) הנאשם הוא המבצע היחיד ומשכך העיקרי של העבירות.
 - (3) מקובלת עלי טענת ב"כ המאשימה כי הנזק שעלול היה להיגרם מביצוע העבירות הוא רב - בנהיגה בחוסר זהירות, ללא רישיון וללא ביטוח פוטנציאל הנזק הטמון במעשים משמעותי וחמור, בעיקר כשמדובר במי שנוהג בטבורה של עיר, בחוסר זהירות וללא רישיון נהיגה בתוקף - כאשר הרישיון לא היה תקף כמעט 17 שנים. גם תפיסה לפיה "קיים ביטוח" לא נכונה, מקום שמעבר להעלאת פרמיות הביטוח וגלגול העלויות על כלל הציבור - לרוב הביטוח לא מפצה על מלוא נזקו החומרי של בעל הרכב, קל וחומר על הנזקים הנלווים, בדמות הטרדה הנובעת מהסידורים הנדרשים להשבת עלויות הנזק, והפגיעה הקשה בתחושת הקניין, הביטחון האישי והשקט הנפשי. זאת ועוד, לא כל בעלי כלי הרכב מבוטחים ולא בכל פעם הביטוח בתוקף, כפי המקרה שבענייננו.
 - (4) בפועל נגרם נזק לא מבוטל מכך שהרכב נפל לתעלה וניזוק ובנס לא נגרמו פגיעות בנפש. נזק זה לא מפוצה על ידי חברת הביטוח, שכן הואיל והנאשם נהג ללא רישיון - לא היה כיסוי ביטוחי. בנוסף יש בעבירות אלו פגיעה בשלום הציבור, ביטחונם ושלומם של כלל המשתמשים בדרך, כמו גם חשיבות הציות לחוק, בעיקר כשמדובר בנהיגה בחוסר זהירות, כשרישיון הנהיגה פקע שנים רבות קודם לכן, וללא ביטוח.
 - (5) מקובלת עלי טענת ב"כ הנאשם כי יש לשקול לקולה קיומה של היכרות בין הנאשם לבין בן זוגה של בעלת הרכב, וכי תיקון כתב האישום מלמד על כך שלא היתה לנאשם כוונה לשלול שלילת קבע את הרכב בעת נטילתו. מתחם העונש ההולם
10. הנאשם הורשע בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, ומשכך אני קובעת מתחם עונש הולם לאירוע כולו, תוך התחשבות במספר העבירות ובזיקה ביניהן כמתחם שתחילתו במספר חודשי מאסר שניתן לרצותם בעבודות שירות - עד 15 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית, הכוללת עיצומים כלכליים וגם פסילה.

11. נוכח אופי העבירות, שכללו הן שימוש ונהיגה ברכב ללא רשות בעלו והן נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח, ובהתאם לסעיף 36ב(א) ל-פקודת התעבורה יש להשית פסילה בפועל שלא תפחת מ-3 שנים - וזהו הרף התחתון של מתחם הפסילה, שכן "נהיגה אינה זכות אוטומטית הניתנת לאזרח אלא כפופה היא להחזקת רישיון וביטוח תקפים ושמירה על כללי הבטיחות בדרכים... פסילת רישיון נהיגה היא כלי עונשי חשוב והולם..." [ראו והשוו ע"פ 7827/15 מדינת ישראל נ' פלק (17.7.16)]. כך ובהתאם ל-ענין פלק יש להשית פסילה בפועל כאשר מדובר בעבירות שבוצעו תוך כדי נהיגה ללא רישיון וללא ביטוח, גם כאשר מושת עונש מאסר בפועל. הגם שניתן לטעון כי יש לצבור את הפסילה לפי סעיף 36ב(א) לזו שלפי סעיף 38(1) ל-פקודת התעבורה (שכן הנאשם הורשע גם בשבל"ר וגם בנהיגה ללא רישיון נהיגה), כך שהרף התחתון של הפסילה הוא 3 שנים ו-3 חודשים - לא ראיתי לנכון לקבל גישה מחמירה זו ובהינתן כי מדובר באירוע אחד - יש לקבוע מתחם פסילה 3-5 שנים.
12. אופי העבירות והפגיעה הכלכלית שלהן בציבור כולו מחייב השתת עיצומים כלכליים, הכוללים קנס, פיצוי והתחייבות. על פי הוראות סעיף 40ח' ל-חוק העונשין, בקביעת מתחם הקנס ההולם שומה על בית המשפט לבחון היכולת הכלכלית של הנאשם, כחלק מהשיקולים לקביעת מתחם הקנס, שכן לא הרי פלוני כאלמוני. מטעם ההגנה הוגשו אסמכתאות המעידות על מצב כלכלי גבולי בשל תאונת עבודה שהובילה לאבדן כושר עבודה. משכך הקנס יהיה מתון בחלקו התחתון ומתחם הקנס יעמוד על 1,000 ₪-7,500 ₪.
13. בית המשפט העליון קבע כי במסגרת הפיצוי בהליך הפלילי, כמצוות סעיף 77(א) ל-חוק העונשין אין למצות את מלוא הנזק ויש לתחמו, שכן "...פיצוי זה הריהו 'עזרה ראשונה' הניתנת לנפגע העבירה בתום ההתדיינות בפלילים. בצד אותה 'עזרה ראשונה' עומדת האפשרות להגיש בנפרד תביעה אזרחית נגד העבריין, בגין מלוא נזקי קרבן העבירה" [ראו והשוו ע"פ 7186/19 טובי נ' מדינת ישראל (8.1.20)].
- גזירת העונש המתאים לנאשם במסגרת המתחם
14. בגזירת העונש המתאים לנאשם התחשבתי, בהתאם לסעיף 40ג(ב) ל-חוק העונשין, בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות כאמור בסעיף 40יא ל-חוק העונשין, כפי שפורטו בראיות ההגנה וטיעוניה לעונש, בחוות דעת הממונה מיום 3.4.24 ומיום 21.8.24, דיווחים נוספים של הממונה (מתאריכים 30.11.21, 26.12.21, 14.3.22, 2.1.23, 7.6.23, 31.12.23, 18.2.24 ו-7.7.24) ודברי הנאשם, ובכלל זה בנתונים אלו:
- א. הפגיעה של העונש בנאשם, נוכח גילו ומצבו הרפואי - מקובלת עלי טענת ההגנה, כי יש להתחשב בכך שהנאשם כבן 54 ובמצבו הרפואי המורכב. לפני כשנתיים, ב-20.7.21, נפגע בתאונת עבודה ונחבל בראשו. בבדיקת CT נמצא דימום בראש. כתוצאה מהתאונה הנאשם סובל מכאבי ראש, סחרחורות, פחד, ירידה במצב הרוח, הפרעות בשינה, ירידה בשמיעה, הליכה לא יציבה ותחושה ירודה ביד ימין. בנוסף סובל מ-PTSD והתמכרות לאלכוהול. הנאשם זומן לועדה רפואית לבדיקת כושר עבודה באפריל 2023, אך לא דווחו לבית המשפט תוצאותיה. מחוות דעת הממונה עלה כי הנאשם לא כשיר טוטאלית לעסוק בעבודות שירות, על רקע הפרעות מנטליות, הפרעות בהתנהגות, התמכרות לאלכוהול, חבלת ראש ו-PTSD.
- ב. נטילת אחריות וחרטה על המעשים - הנאשם הודה, נטל אחריות מלאה על מעשיו, ולטענת ההגנה אף חזר להיות בקשר עם בן זוגה של בעלת הרכב. בדבריו לעונש מסר הנאשם כי חברו סלח לו והם נשארו חברים טובים. הנאשם הביע חרטה והתחייב שלא לחזור על מעשים אלו, וכלשונו "אני רוצה להגיד שזו פעם ראשונה והפעם האחרונה שהתיק הזה יהיה בחיים".

ג. המאשימה הגבילה עצמה בטיעוניה ל-6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, בכפוף לחוות דעת הממונה על עבודות שירות. הנאשם זומן מספר פעמים לממונה על עבודות השירות עוד בטרם הודה בביצוע העבירה ולאחר הודאתו, אולם התייצב ללא תיעוד רפואי כנדרש (26.12.21, 7.6.23, 18.2.24 ו-7.7.24), או כשהיה בגילופין (14.3.22) ו-3 פעמים לא התייצב (30.11.21, 2.1.23 ו-31.12.23). הגם שנוכח התנהגות זו, היה מקום לראות את הנאשם כמי שוויתר על הזכות שעניינו ייבחן על ידי הממונה על עבודות השירות, על כל המשתמע מכך, שכן "הלכה היא, כי אין זכות קנויה לריצוי עונש מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות חלף ריצוי מאחורי סורג ובריה. מדובר בפריבילגיה המותנית, בין היתר, בהתאמת העבריין לעבודות שירות ובמציאת מקום השמה" [סעיף 7 לפסק דינו של כב' הש' אלרון ב-רע"פ 810/23 פלוני נ' מדינת ישראל (31.1.23), אליו הפנה ב"כ המאשימה וכן ראו סעיף 8 להחלטתו ב-רע"פ 811/22 אלחק נ' מדינת ישראל (8.2.22); סעיף 9 להחלטתו ב-רע"פ 8353/22 אגבארייה נ' מדינת ישראל (11.12.22); החלטה ב-רע"פ 4030/22 יפרח נ' מדינת ישראל (19.6.22) וסעיף 11 להחלטתו ב-רע"פ 6870/21 דהן נ' מדינת ישראל (19.10.21), שגם אליו הפנה ב"כ המאשימה] - אולם לנאשם ניתנו הזדמנויות חוזרות ונשנות עד שלבסוף התקבלה חוות דעת מיום 21.8.24 לפיה לא מתאים לביצוע עבודות שירות בשל אי-כשירות טוטאלית. יש לדחות טענות ב"כ הנאשם כי יש להתחשב במצבו הרפואי של הנאשם, שכן הפסיקה אליה הפנה עסקה במקרים השונים בתכלית מזה שלפניי, כמפורט להלן:

ב-רע"פ 2383/16 חמזה נ' מדינת ישראל (2.1.17) מדובר היה במי שסבל מהפרעת אישיות - בשונה מעניינו. בהחלטה מאוחרת, מיום 31.7.17 בית המשפט העליון קבע "לנוכח נסיבות המקרה עסיקנן בגדר יוצא מן הכלל". ב-רע"פ 5750/16 מדינת ישראל נ' חשאן (23.4.17) - נקבע כי העונש "... חורג לקולה באופן מובהק ומהותי...", הערעור התקבל. עונשו של מי שחלה התדרדרות במצבו הנפשי והתפקודי, נקלע לחובות, עסקיו קרסו ואף אושפז במרכז לבריאות הנפש ובהמשך במעקב מרפאתי - הוחמר ל-12 חודשי מאסר בפועל.

ב-ת"פ 14201-10-18 מדינת ישראל נ' אבו סמור (13.9.23) - מדובר היה במי שאובחן כחולה בסכיזופרניה ובעברו מספר אשפוזים - אף זאת בשונה מעניינו, שכן לנאשם שלפני הפרעות מנטליות והפרעות בהתנהגות על רקע צריכת אלכוהול.

ד. חרף כל האמור לעיל והגם שהמאשימה הבהירה כי עמדתה המקילה כפופה לחוות דעת הממונה על עבודות השירות - מצאתי כי יש להתחשב בעמדה זו ולהשית על הנאשם עונש מאסר קצר מ-6 חודשים, בהתחשב בכך שהעונש ירוצה בפועל מאחורי סורג ובריה ולא בעבודות שירות.

ה. מקובלת עלי טענת ב"כ הנאשם כי יש לתת משקל לחלופי הזמן, בהינתן שחלפו למעלה מ-4 שנים מביצוע העבירות מבלי שהנאשם הורשע בביצוע עבירות נוספות, דומות או אחרות. לצד זאת לא ניתן להתעלם מכך שחלק לא מבוטל מהמשכות ההליך רובץ לפתחו של הנאשם, כמפורט להלן:

(1) כתב האישום המקורי הוגש ב-26.7.20, קרי בחלוף כ-11 חודשים ממועד ביצוע העבירות. הסדר הטיעון הוצג בפני סגנית הנשיא כב' הש' שמואלי-מאיר ב-22.2.23 - בחלוף כשנתיים וחצי מיום הגשת כתב האישום. מרבית הדחיות היו בשל אי-התייצבות הנאשם (9.12.20, 16.1.22, 22.5.22, 15.6.22, 11.9.22, 16.1.23) ולבקשת ההגנה למיצוי הליכי משא ומתן (28.4.21, 30.6.21, 24.10.21).

- (2) הדיון נקבע לשמיעת טיעונים לעונש ב-27.3.23, אלא שמחמת טעות הנאשם לא הופנה לממונה על עבודות השירות במועד הצגת הסדר הטיעון, חרף ההסכמה שהמאשימה תגביל עצמה ל-6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות בכפוף לחוו"ד הממונה ומשכך הדיון נדחה ל-3.7.23 לצורך קבלת חוות דעת הממונה על עבודות שירות.
- (3) ב-20.6.23 הוגשה הודעת הממונה על עבודות השירות, לפיה מאחר שטרם התקבלה חוות דעת רפואית - לא ניתן להגיש חוות דעת בעניינו של הנאשם. בו ביום נקבע שעל ב"כ הנאשם להגיב עד ליום 25.6.23. תגובה לא נמסרה עד למועד שנקבע ועד בכלל. חרף זאת, נעתרתי ב-3.7.23 לבקשת ההגנה, ניתן צו לפסיכיאטר המטפל בנאשם למסור להגנה את כל המסמכים הנדרשים בנוסח בו הם נדרשים לצורך השלמת מתן חוות דעת הממונה על עבודות השירות והדיון נדחה ל-20.11.23.
- (4) ב-1.11.23 נמסרה הודעת הממונה כי טרם התקבלה חוות הדעת ולבקשת הממונה מועד הדיון נדחה, בשל מצב החירום, ל-1.2.24. ב-31.12.23 נתנה החלטה על העברת הודעת הממונה על אי-התייצבות הנאשם לראיון שנקבע לו באותו היום, אולם עד לבוקר הדיון ב-1.2.24 לא הוגשה כל בקשה או הודעה מטעם ההגנה. חרף זאת ונוכח עמדתה ההגונה של ב"כ המאשימה נתנה לנאשם הזדמנות נוספת - אלא שגם אותה הנאשם לא ניצל, כפי שלא ניצל הזדמנויות נוספות שנתנו לו והתייצב ללא האישורים הרפואיים כנדרש (ראו הודעת הממונה מיום 18.2.24 ומיום 7.7.24). בין לבין הוגשו גם 2 בקשות של הממונה בשל סד הזמנים (5.3.24 ו-17.6.24) - אולם נוכח התנהלות הנאשם אין הוא יכול להיתלות בהן.
- ו. בנוסף, בהתאם לטענת ב"כ הצדדים, התחשבתי לקולה גם בכך שעברו הפלילי של הנאשם ישן והתיישן וכי אין לחובתו כל עבירת תעבורה.
- סוף דבר
15. במסגרת גזר הדין נתתי דעתי לצורך בהרתעה אישית ובהרתעת הרבים, בהתאם לסעיפים 40 ו-40 לחוק העונשין; להעדר טעמים לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור לפי הוראות סעיפים 40 ו-40 לחוק העונשין מיום 10.7.2012; למכלול נסיבותיו האישיות של הנאשם, הודאתו, עברו הישן שהתיישן, העובדה שאין לחובתו עבירות תעבורה; לכך שהמאשימה הגבילה עצמה ל-6 חודשי מאסר בעבודות שירות; לכך שהנאשם לא עמד בציפיות הנלוות לביצוע עבודות שירות, שכן כפי שנפסק "ריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות הוא פריווילגיה, אשר בבסיסה עומדת תכלית שיקומית, וקיומה מותנה בעמידה בציפיות הנלוות לביצוע עבודות שירות" [ראו סעיף 4 להחלטת כב' הש' קרא ב-רע"פ 5959/20 באדוסי נ' מדינת ישראל (3.9.20)]; ולכך שהתנהלות הנאשם "כבלה את ידיו של בית המשפט ולא אפשרה לו לשקול כל חלופה עונשית - ומשכך, לא ניתן אלא להשית על המבקש עונש מאסר בפועל, מאחורי סורג ובריח" [ראו סעיף 15 להחלטת כב' הש' אלרון ב-רע"פ 2250/20 פלוני נ' מדינת ישראל (1.5.22)]. אשר על כן מצאתי כי יש למקם את הנאשם בחלקו התחתון של המתחם, אך לא בתחתיתו, ואני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:
- א. 4 חודשי מאסר בפועל. המאסר ירוצה מהיום.
- ב. 4 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מתום ריצוי המאסר, שלא יעבור כל עבירה בה הורשע.

ג. קנס בסך 1,000 ₪, או 50 ימי מאסר תמורתו.
הקנס ישולם ב-10 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 28.10.24 וכל 28 בחודש שלאחריו.
אם לא יבוצע תשלום במועדו - תעמוד כל יתרת הקנס לפירעון מיידי.
ד. פיצוי בסך 3,000 ₪, לנפגעת העבירה, עדת תביעה 3.
הפיצוי ישולם ב-10 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 28.10.24 וכל 28 בחודש שלאחריו.
אם לא יבוצע תשלום במועדו - תעמוד כל יתרת הפיצוי לפירעון מיידי.
פרטי המתלוננת ימסרו לבית המשפט על ידי המאשימה עד ולא יאוחר מיום 15.9.24. תשומת לב המאשימה להוראות תקנה 31ב ל-תקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974.
ה. 3,000 ₪ התחייבות, למשך 3 שנים מתום ריצוי המאסר, שלא יעבור כל עבירה בה הורשע.
על הנאשם להצהיר על ההתחייבות היום. לא יצהיר על ההתחייבות היום - יהיה על הנאשם לרצות 30 ימי מאסר בפועל, על מנת לכפות אותו לעשות כן.
ו. פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 3 שנים.
הפסילה בפועל תחל היום, במצטבר לכל פסילה אחרת שטרם סיים לרצות.
מובהר לנאשם כי עליו להפקיד רישיון הנהיגה, או תצהיר על העדרו, היום במזכירות בית המשפט.
על הנאשם להפקיד רישיון נהיגה, גם אם תוקף רישיון הנהיגה פקע.
בהינתן עובדות כתב האישום בהן הודה והורשע לפיהן תוקף רישיון הנהיגה פקע בשנת 2002 - על הנאשם להצהיר היום בבית המשפט כי אין בידיו רישיון נהיגה בתוקף.
לא יופקד הרישיון או תצהיר על העדרו - תחל הפסילה בפועל, הנאשם יחשב פסול מלנהוג, אך הפסילה לא תימנה כל עוד לא יופקד הרישיון או התצהיר, ולכן לא תסתיים.
מוסברת לנאשם חשיבות הפקדת הרישיון במועד וחומרת העבירה של נהיגה בזמן פסילה.
ז. 12 חודשי פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה על תנאי. התנאי הוא שבמשך 3 שנים לא יעבור עבירה כל עבירה תוך שימוש ברכב ועבירה כפי שנקבע ב-סעיף 36(ג) ל-פקודת התעבורה.
תשומת לב הנאשם כי ניתן לשלם את הקנס והפיצוי באחת הדרכים הבאות:
- בכרטיסאשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה www.eca.gov.il
- מוקד שירות טלפוני (בשרות עצמי) מרכז גבייה - במספר *35592 או 073-2055000
- במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות ובלבד (אין צורך בהצגת בשוברית שלום).
לא תשמע טענה שהנאשם לא קיבל שוברי תשלום בדואר;
המזכירות מתבקשת להעביר עותק גזר הדין לממונה על עבודות שירות.
ניתן צו כללי למוצגים: להשמיד, לחלט ולהשיב לבעלים, לפי שיקול דעת היחידה החוקרת.
זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי תוך 45 יום.
ניתן והודע היום, ו' אלול תשפ"ד, 09 ספטמבר 2024, במעמד הנוכחים